

Csiki Varga Tamás[✧]

A NATO 5%-os védelmi kiadási célja Megvalósíthatóság, fenntarthatóság és hatások

DOI 10.17047/HADTUD.2026.36.2.37

A 2025. júniusi hágai NATO-csúcstalálkozón a tagállamok elfogadták azt a hosszú távú célkitűzést, hogy 2035-re nemzeti össztermékük 5%-ára emelik védelmi, illetve ehhez kapcsolódó biztonsági célú költségvetési forrásaikat. A politikai kötelezettségvállalás – amennyiben megvalósítják – éves szinten is több száz milliárd euró értékben biztosíthat forrásokat a védelmi képességek, a haderők, a védelmi ipar, a biztonsági intézmények és az ezek működését alátámasztó infrastruktúra fejlesztésére. Ugyanakkor egy ilyen arányú, a hidegháború óta nem látott védelmi kiadásnövelés alapvető gazdasági, ezen keresztül pedig politikai és társadalmi kérdéseket vet fel, de technológiai hatásai is meghatározóak lehetnek a következő évtizedben. Az elemzés ezeket a fejlődési dilemmákat és pályákat vizsgálja azzal a céllal, hogy jelezze a megvalósíthatóság és fenntarthatóság korlátjait és kockázatait.

KULCSSZAVAK: NATO, védelmi kiadások, költségvetés, védelmi ipar, Európa, stratégia

NATO's 5% Defence Spending Goal Feasibility, Sustainability and Effects

At the Hague NATO Summit in June 2025, member states adopted the long-term goal of increasing their defence and security-related expenditures to 5 percent of their gross national product by 2035. This political commitment, if implemented, could provide hundreds of billions of euros worth of resources annually for the development of defence capabilities, forces, defence industries, security institutions, and the infrastructure that supports them. At the same time, such an increase in defence spending, unseen since the Cold War, raises fundamental economic, and through it political and societal questions, and its technological impacts could also be decisive in the next decade. The analysis examines these development dilemmas and trajectories with the aim of indicating the limits and risks of feasibility and sustainability.

KEYWORDS: NATO, defence spending, budget, defence industry, Europe, strategy

✧ Nemzeti Közszerológati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont John Lukacs Intézet, tudományos főmunkatárs – Ludovika University of Public Service, Eötvös József Research Centre Lukacs Institute for Strategy and Politics, senior research fellow; csiki.tamas@uni-nke.hu; <https://orcid.org/0000-0003-3971-8231>

Az 5%-os célkitűzés megvalósíthatósága

A hágai NATO-csúcstalálkozón elfogadott tagállami kötelezettségvállalás,¹ amely a nemzeti össztermék (GDP) 5%-ában határozta meg a szövetség irányadó védelmi és biztonsági feladatok teljesítéséhez kapcsolódó kiadási szintjét 2035-ös időtávban, jelentősen magasabb, mint a 2024-ig érvényben lévő 2%-os szint volt. Fontos azonban árnyaltan kezelni ezt a kérdést. Bár a NATO saját nyilvántartása és kommunikációja szerint 2025-ben – a fegyveres erővel, így védelmi költségvetéssel sem rendelkező Izland kivételével – minden tagállam teljesítette a 2%-os szintet, még a 2024-es arányok is széles szórást mutattak, 1,19%-tól (Luxemburg) 3,79%-ig (Lengyelország).² Ennek megfelelően az 5% irányában történő elmozdulás is eltérő további gazdasági terhet ró majd az egyes tagállamokra.

Az 5%-os célkitűzés megvalósítása több száz milliárd euró többletforrást jelentene évente – akármilyen metszetben vizsgáljuk is a tagállamokat (1. táblázat). Michael Brzoska számítása szerint a NATO egészére nézve ez 1606,4 milliárd (+120%), a NATO európai tagállamai számára 836,3 milliárd (+188%), a NATO EU-tagállamaira nézve pedig 863,6 milliárd euró (+230%) többletet jelenthet 2035-re (az adott évben, nem kumulatívan).³ Mivel az Egyesült Államok védelmi költségvetése jelenleg is lényegesen közelebb áll az 5 százalékhoz, mint a NATO legtöbb európai tagállama, arányai-ban az európai szövetségeseknek sokkal nagyobbat kell emelniük költségvetésükön, és reálértéken még így is bőven az Egyesült Államok maradna a vezető tagállam (önmagában 1575 milliárd dollárral), míg a második legnagyobb költségvetés a német lehet, mintegy 251 milliárd euróval. (Összehasonlításképpen: ugyanekkor a magyar 12 milliárd eurót tenne ki.)⁴ 2025–2035 között az európai tagállamok számára kumulatívan ez több mint 5100 milliárd euró többletforrást jelentene. Ennek eredményeképpen a transzatlanti pillérek „súlya” egymáshoz képest is változna: míg 2024-ben az összes európai NATO-tagállam az amerikai védelmi költségvetés 52%-ával meg-egyező forrást fordított védelmi célokra, ez 2035-re 82%-ra nőhet. Sőt, míg 2024-ben az Egyesült Államok és a többi szövetséges közötti teherviselés aránya a NATO-n belül 64:36 volt, 2035-re ez 54:46-ra változna.

A kiadásnövelés fiskális hatásai és fenntarthatósága

A védelmi kiadások növelése több tekintetben is súlyos terhet ró a tagállamok költségvetésére, gazdaságára, és végső soron lakosságára, emellett pedig – a szakpolitikai döntésektől és a megvalósítástól függően – komoly hatással lehet egyes technológiai szektorok fejlesztésére és a munkaerőpiacra is. Előre nem borítékolható, hogy ezek a hatások mind pozitívak, illetve a tagállamok körében egységesek lesznek, mivel számos változótól függenek.

1 NATO 2025a.

2 NATO 2025b, 9.

3 Brzoska 2026, 7.

4 Az adatok forrása: Brzoska 2026, 32.

A NATO tagállamainak becsült védelmi kiadásai 2024-ben és 2025-ben⁵

	Védelmi kiadás, 2024 (milliárd euró)	Védelmi kiadás, 2025 (milliárd euró)	Változás, 2024–2025 (százalék)
NATO összesen	1335,3	2941,7	120%
Európai NATO-tagállamok	445,4	1281,7	188%
EU-tagállamok a NATO-ban	341,9	1205,5	230%

A már jelzett abszolút (reálérték) és relatív (GDP-arány) súlyhoz képest fontos jelezni azt is, hogy ilyen arányú növekedés a kormányzati kiadásokon belül a jelenlegi átlagos 7%-os arányról 13%-os arányra növelné a védelmi szektor súlyát 2035-re, jelentős szórással a tagállamok körében (Lengyelország: 1%, Németország: 10%). Számos országnak gyakorlatilag meg kellene dupláznia a védelmi kiadási arányt a központi költségvetésen belül, és néhány gyengén teljesítőnek (Belgium, Hollandia), még ennél is nagyobb növekedést kellene megvalósítani.

A védelmi költségvetés növelésének politikai szándéka felveti azt az alapvető kérdést, hogy milyen költségvetési forrásból fedezhető ilyen nagyságrendű növekedés? Ezen a téren három megközelítést alkalmazhatnak: adóemelésből többletforráshoz jutnak, amit védelmi célra fordíthatnak; más területek kárára átcsoportosítanak a központi költségvetésből védelmi célra; vagy hitelfelvételből finanszírozzák a védelmi kiadások növelését. Marzian és Trebesch átfogó, történelmi példákat és mintákat vizsgáló grandiózus elemzésükben a fegyverkezés finanszírozásával kapcsolatban fontos tapasztalatokra mutatnak rá. 1870–2022 között 20 ország esetében 114 esetet vizsgáltak meg, amikor azok növelték katonai kiadásait akár békeidőben, akár háború hatására; mind a konkrét költségvetési finanszírozási háttér, mind pedig a hosszú távú gazdasági hatás tekintetében. A témában egyébként fellelhető szélesebb körű szakirodalom korábbi megállapításaival összhangban a szerzők ismételten arra a következtetésre jutottak, hogy a háborús időszakokban a fegyverkezést elsősorban hitelfelvételből finanszírozzák, míg békeidőben a fegyverkezés finanszírozása valójában nem a klasszikus bölcsességnek számító „vaját vagy ágyút” dilemmával írható le, azaz nem a szociális kiadások csökkentésének terhére csoportosítanak át forrásokat, hanem az adónövelés és a hitelfelvétel vegyes eszközeivel teremtik elő a szükséges többletforrást. Tehát sokkal inkább jellemző a „vaját és ágyút” gyakorlat, miszerint a hitelfelvétel következtében nő az államadósság, az adók, és így a költségvetési források egésze is. Ennek nyomán az államadósság előbb megnő, majd később csökken – miközben az adók további 15 éven át a megemelt, vagy még magasabb szinten maradnak. A geopolitikai sokkok, akár háború formájában, akár békeidejű fegyverkezést kiváltva, hosszú távon magasabb adószintet és állami kiadásokat is eredményeznek.⁶ Ezeknek a lépéseknek a hosszú távú költségvetési hatásai jelentősek.

⁵ Brzoska 2026, 7.

⁶ Marzian; Trebesch 2026, 1.

A történelmi példákra épülő kutatás szerint 1870 óta a geopolitikai sokkok rendszere-sen váltották ki az állami kiadások növelését és az állampolgárok és vállalatok magasabb adóztatását. Ez nemcsak a már létező adónemek magasabb szintjét jelentette, hanem új adóformák bevezetését is. Mindezt pedig nem csupán háborúk váltották ki, hanem az elrettentés növelését célzó békeidejű fegyverkezés finanszírozására is ez volt a jellemző.⁷

Így az európai NATO-tagállamok esetében is arra számíthatunk, hogy a fegyverkezés finanszírozását az adónövelés és a hitelfelvétel vegyes eszközeivel biztosítják. Az adónövelés a lakosság és a gazdasági szereplők teherbírásán és „beleegyezésén” múlik, mivel az ilyen lépéseknek már rövid távú hatásai is vannak. A hitelfelvétel azonban, ami az államadósságot és az adósságszolgálat terheit növeli, közép- és hosszú távra szóló kötelezettségvállalás. E téren az európai NATO-tagállamok már most sincsenek kedvező helyzetben – mégis elfogadták, hogy hitelfelvételre kényszerülnek a védelmi képességfejlesztés finanszírozása érdekében. Brzoska erre vonatkozó számításai szerint, amennyiben az 5%-ig történő emelés teljes egészét hitelfelvételből fedeznék, 2024-hez képest összességében 19%-kal növelnék államadósságukat – a kelet-közép-európai tagállamok pedig 30%-ot meghaladón.⁸ Így még azok a tagállamok is, akiknek 2024-ben viszonylag alacsony volt az államadósságuk, átlépnék az Európai Unió által az „egészséges” – azaz jól finanszírozható – küszöbértéknek tekintett 60%-os szintet (maastrichti kritérium). A magas szintű államadósság egyaránt rontja az adósságszolgálat, a későbbi hitelfelvétel és a gazdasági növekedés feltételeit a jövőben. Salmon 80 esettanulmány esetében vizsgálta az államadósság és a gazdasági növekedés korrelációját a 2010–2025 közötti időszakban, és újfent egyértelműen alátámasztotta, hogy a magasabb szintű eladósodottság lassabb gazdasági növekedést eredményez, különösképpen, amikor az adósságállomány meghalad egy kritikus szintet. A fejlett gazdaságok esetében ezt a kritikus szintet a GDP 75–80 százaléka körül azonosította,⁹ amit az európai NATO-tagállamok szinte kivétel nélkül elérhetnek.¹⁰

Éppen emiatt fontos szem előtt tartanunk, hogy az Európai Unió védelmi kiadásnővelési kezdeményezései is alapvetően a hitelfelvételt ösztönzik. A SAFE (*Security Action for Europe*) program az EU működéséről szóló szerződés 122. cikkelye értelmében 150 milliárd euró értékben konkrétan közös hitelfelvétel – aminek legnagyobb előnye, hogy az EU jobb kamatfeltétellel veheti fel a hitelt, mint a legtöbb tagállam, akinek majd törleszteni kell a hitelt. A Készenlét 2030 (*Readiness 2030*) programon belül pedig úgy kalkulálnak, hogy a stabilitási és növekedési paktum nemzeti mentesítési rendelkezésének aktiválásával (*national escape clause*) a tagállamok négy év alatt akár 650 milliárd euró értékben is felvehetnek hitelt a védelmi képességfejlesztés és a biztonságához kapcsolódó számos feladat finanszírozására. Az Európai Unió

⁷ Marzian; Trebesch 2026, 2.

⁸ Brzoska 2026, 11–12.

⁹ Salmon 2026.

¹⁰ Tartsuk szem előtt, hogy ennek az értékelésnek két peremfeltétele is van: az egyik, hogy a teljes, a GDP 5 százalékáig terjedő forrásnövelést hitelből fedeznék (ami nem feltétlen adottság), a másik pedig, hogy más államadósságot generáló folyamatot nem vesz figyelembe a kalkuláció (ami kevésbé valószínű). De teljes országcsoportokra nézve ilyen jellegű módszertani korlátokkal és egyszerűsítéssel lehet számolni.

vezetői – belátva, hogy a tagállamok politikai szégyenpadra állítása és túlzottdeficit-eljárásai nem segítik a rendkívüli védelmi erőforrás-allokációt – ezt azzal tudják „támogatni”, hogy a GDP 1,5 százalékát kitevő összegig a hitelt nem számítják bele a maastrichti kritériumok és a stabilitási paktum által elvárt 3%-os hiánycélba. E tekintetben maximálisan egyet kell értsünk Deák András György értékelésével, aki arra is rámutatott, hogy a közös hitelfelvétel bizottsági eszköze rövid távú politikai számításokat – az Európai Bizottság részéről hatáskörnövelést, a tagállamok részéről a fiskális szabályok alól történő kibújás lehetőségét – követ, ami torzítja a gazdasági racionalitást.¹¹

Természetesen a fentiek mellett a legjobb megoldás az lenne, ha jelentős gazdasági növekedésből szereznének többletforrásokat a tagállamok, és e bevételt fordítanák védelmi célú befektetésekre – azonban a növekedési előrejelzések a legtöbb európai ország, és különösképpen az eurózóna tagjai esetében nagyon mérsékeltek.¹²

A kiadásnövelés további áttételes hatásai

A kormányzati többletkiadásoktól logikusan elvárhatók a GDP növekedését generáló rövid távú hatások, de ez nagy mértékben függ a gazdaság aktuális állapotától, és még inkább attól, hogy a forrásfelhasználás hogyan történik az egyes országokban. Jelentős hatást válthat ki a kormányzati többletforrás, ha a gazdaság még rendelkezik tartalékapacitásokkal – akár munkaerő, akár termelés és kereskedelem tekintetében. A potenciális gazdasági növekedést fékezheti, ha a védelmi forrásbővülést más kormányzati szektorokból történő átcsoportosítás hajtja, ami strukturálisan kevésbé érvényesít szektorális élénkítő hatásokat, mint egyébként történt volna. A védelmi szektor termelés-növekedésének széleskörű gazdaságélénkítő és strukturális növekedést generáló hatásai ugyanis a szakirodalom szerint relatív alacsonyak, és a forrásfelhasználástól függően akár csak rövid távúak. Az empirikus elemzések szerint ez a hatás akár negatív is lehet, amennyiben a forrástöbbletet kizárólag adóemelésből biztosítják, azaz forrást vonnak el a gazdasági szereplőktől. A hitelfelvételből vagy vegyes forrásokból táplálkozó védelmi költségvetés-növelés hatására vonatkozóan egyes nemzetgazdaságok állapotától és a forrásfelhasználás jellegétől függően jobb esetben 0,9–1,5%-os, kedvezőtlenebb esetben 0,6–1%-os GDP-növekedést prognosztizálnak rövid távon.¹³ Serrador és társai az EU-27-ek esetében az első évben 1,4%-os, a másodikban 1,6%-os gazdaságélénkítő hatást várnak – azonban az ezt követő időszakban a növekedés üteme csökken és középtávon már a nullához konvergál.¹⁴ Amennyiben a többletforrásokat szélesebb spektrumon költik el, és például (kettős felhasználású) infrastruktúra-fejlesztésre is fordítják, Krebs és Kaczmarczyk 2%-os GDP-növelő hatást is elképzelhetőnek tartanak – Németország esetében. Viszonyítási pontként: ehhez képest az oktatásba investált minden egyes euró három euró növekedést eredményezhet.¹⁵

¹¹ Deák 2025, 2–3.

¹² European Central Bank 2026.

¹³ Ilzetzky 2025.

¹⁴ Serrador et al. 2025.

¹⁵ Krebs és Kaczmarczyk 2025.

Ami pedig a forrásfelhasználást illeti, a tőkeintenzív, azaz termelési kapacitást, kutatás-fejlesztést (is) növelő befektetések – értelemszerűen – jelentősebb mértékben erősítik a gazdasági növekedést, mint a fogyasztást élénkítő személyi kiadások (bérek növelése) és szolgáltatások vásárlása. Hasonlóképpen, azok a kiadások, amelyek eszközbeszerzést jelentenek, akkor erősítik nagyobb mértékben a nemzeti gazdaságot, ha nem külföldi késztermék-beszerzésre (*off-the-shelf procurement*) fordítják a forrásokat, hanem legalább részben a hazai védelmi ipar számára is megrendelést, kutatás-fejlesztési lehetőséget jelentenek.¹⁶ Ezt az IMF aktuális értékelése is alátámasztja, amely az 1989–2023-as bázisidőszakhoz hasonlítja a 2023 óta tapasztalható forrásbővülés hatásait.¹⁷

A forrásbővülésnek a védelmi szektorban áttételesen fontos társadalmi és politikai hatása lehet a foglalkoztatottak számát érintően, amit a termelési kapacitások bővítésétől függően Brzoska akár 4 millió főre is tesz – szélesen értelmezve a biztonsági és védelmi célú tevékenységekhez kapcsolódó termelést és annak munkaerő-igényét, beleértve a beszállítói láncokat és a kettős felhasználású területeket is.¹⁸

Technológiai értelemben a forrásbővülés kétségtelenül hozzá fog járulni a kutatás-fejlesztés erősödéséhez is – azonban a katonai/védelmi K+F a teljes kutatás-fejlesztési és innovációs költségvetésnek csupán töredéke: 2024-ben az európai NATO-tagállamok a teljes nemzeti K+F költségvetés 0,6%-át finanszírozták a védelmi büdzséből (míg az Egyesült Államok 4,2%-át). Miközben az európai NATO-tagállamok 3,8 milliárd eurót költöttek katonai kutatás-fejlesztésre, az Egyesült Államok ennek közel tízszeresét, 35,7 milliárd eurót.¹⁹ A gazdaságélénkítés technológiai pillérének gyakorlati hatása lehet a katonából civil felhasználásba irányuló technológia-transzfer (*spin-off*), ahogy az ellenkező irányban ható, kettős felhasználású technológia-transzfer (*spin-in*) is.

Végül, de nem utolsó sorban az európai és NATO katonai képességek megerősítésén és védelmi ipari kapacitások bővítésén túl áttételesen pozitív hatást – és bevételt – generálhat a fegyver- és védelmi ipari export bővülése. E téren az európai államok fegyverkezésének hatását már évek óta láthatjuk.²⁰

Összegzés

Az elmúlt évtizedben töredezetté, így instabillá váló nemzetközi rend, a regionális biztonsági környezet tartós romlása és a katonai elemeket (is) magasan rangsoroló fenyegetés-percepció megteremtette az alapot ahhoz, hogy a NATO tagállamai komoly elköteleződést mutassanak katonai képességeik megerősítése iránt. 2022 óta az orosz–ukrán háború egyértelmű stratégiai fordulópontot jelent a legtöbb európai ország számára, aminek hatására nemzeti és szövetségi elrettentési és (terület)védelmi képességeik, védelmi ipari kapacitásaik és ellenállóképességük (rezilienciájuk) megerősítésébe kezdtek. Ezt a trendet a második Trump-adminisztráció stratégiai

¹⁶ García et al. 2025.

¹⁷ Furceri et al. 2026.

¹⁸ Brzoska 2026, 14.

¹⁹ Brzoska 2026, 15.

²⁰ SIPRI 2026a.

kiszámíthatatlanságot növelő, kommunikációjában pedig gyakran az Európára vonatkozó kollektív védelmi garanciákat megkérdőjelező lépései 2025 óta tovább erősítették. Mindennek hatására a 2025-ös hágai NATO-csúcstalálkozón a szövetség tagállamai történelmi léptékű politikai kötelezettséget vállaltak védelmi költségvetésük növelésére a GDP 5 százalékos szintjére.

Ennek a folyamatnak számos meghatározó tényezője és korlátja van a megvalósíthatóság és a fenntarthatóság, valamint a gyakorlati eredmények tekintetében. Mint arra az elemzés rámutatott, ezek a következők: a többletfinanszírozás forrása (adóemelés, hitelfelvétel és költségvetési átcsoportosítás); a felhasználás módja (beszerzés vagy befektetés, termék és szolgáltatás vagy gyártás és kapacitásfejlesztés, hazai vagy külföldi); a fiskális korlátok (költségvetési hiány, adósságállomány, adósságszolgálat); a társadalmi hatások (munkaerőpiac, fogyasztásélénkítés); és a technológiai hatások (a kutatás-fejlesztés és innováció élénkítése, spin-off és spin-in hatások). Miközben általános prognózist valamennyi NATO-tagállamra vagy az európai államokra vonatkozóan sem tudunk adni, mivel egyedi adottságaik és döntéseik e tényezők mentén eltérő eredményeket szülhetnek, az biztos, hogy amennyiben megvalósítják az érdemi védelmi forrásbővítést az öt százalékos GDP-arány irányába, az történelmi lehetőséget teremt számukra védelmi képességeik megerősítésére – egyben történelmi felelősséget is, hogy forrásaikkal, befektetéseikkel jól sáfárkodjanak.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Deák, András György 2025. Miért ne fegyverkezzünk közös hitelből? *Nemzet és Biztonság – Biztonságpolitikai Szemle*, 18 (2): 2–3.
- Furceri, Davide; Juarros, Pedro; Mishra, Saurabh; Nguyen, Anh Dinh Minh; Pessoa, Ana Sofia; Sollaci, Alexandre 2026. *Macroeconomic Impacts of EU Defense Spending*. IMF Working Paper No. 26/53, Washington DC.
<https://www.imf.org/-/media/files/publications/wp/2026/english/wpiea2026053-source-pdf.pdf> (Letöltés ideje: 2026. 04. 10.)
- García, Agustín; Sarasa-Flores, David; Ulloa, Camilo 2025. *Buy guns or buy roses: EU defense spending fiscal multipliers*. BBVS Working Papers, 2025/06.
<https://www.bbvsresearch.com/wp-content/uploads/2025/07/Buy-Guns-or-Buy-Roses-EU-Defence-Spending-Fiscal-Multipliers-WP-25-06-1.pdf> (Letöltés ideje: 2026. 04. 10.)
- Ilzetzki, Ethan 2025. *Guns and growth: The economic consequences of defense buildups*. Kiel Report No. 2025/2.
https://www.kielinstitut.de/fileadmin/Dateiverwaltung/IfW-Publications/fis-import/7afb0d80-68d0-49ae-8cae-1decc74fd972-Kiel_Report_Ethan.pdf (Letöltés ideje: 2026. 04. 10.)
- Marzian, Johannes; Trebesch, Christoph 2026. *Guns and Butter: The Fiscal Consequences of Rearmament and War*. Kiel Working Paper No. 2310. ISSN 1862-1155.
https://www.kielinstitut.de/fileadmin/Dateiverwaltung/IfW-Publications/fis-import/8ee4bbb6-6bde-481c-bc43-1455f0e45fd7-KWP_2310.pdf (Letöltés ideje: 2026. 04. 10.)
- European Central Bank 2026. *ECB staff macroeconomic projections for the euro area*, March 2026.
https://www.ecb.europa.eu/press/projections/html/ecb.projections202603_ecbstaff~ebe291cd3d.en.html (Letöltés ideje: 2026. 04. 10.)
- Krebs, Tom; Kaczmarczyk, Patrick 2025. *Wirtschaftliche Auswirkungen von Militärausgaben in Deutschland*.
https://www.vwl.uni-mannheim.de/media/Lehrstuehle/vwl/Krebs/Studie_militaer_final-1.pdf (Letöltés ideje: 2026. 04. 10.)

NATO 2025a. The Hague Summit Declaration.

<https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2025/06/25/the-hague-summit-declaration> (Letöltés ideje: 2026. 04. 10.)

NATO 2025b. *Defense expenditure of NATO countries (2014-2025)*.

<https://www.nato.int/content/dam/nato/webready/documents/finance/def-exp-2025-en.pdf> (Letöltés ideje: 2026. 04. 10.)

Salmon, Jack 2026. *The impact of public debt on economic growth: What the empirical literature tells us*. Marcatus Center, George Mason University.

<https://www.mercatus.org/research/policy-briefs/impact-public-debt-economic-growth-what-empirical-literature-tells-us> (Letöltés ideje: 2026. 04. 10.)

SIPRI 2026a. Global arms transfers jump nearly 10 percent as European demand soars.

<https://www.sipri.org/media/press-release/2026/global-arms-flows-jump-nearly-10-cent-european-demand-soars> (A letöltés ideje: 2026. 04. 10.)

SIPRI 2026b. Trends in world military expenditure, 2025.:

https://www.sipri.org/sites/default/files/2026-04/2604_milex_2025.pdf (A letöltés ideje: 2026. 04. 10.)